

ชื่อวิทยานิพนธ์ : บทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม
เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย : พระครูปริยัตยานุกูล ฐิตสีโล (มีสุข)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาสมบุญ สุธมโม,ดร. ป.ธ.๗.,พร.บ.,พร.ม.,Ph.D. (Educ.Admin)
ดร.สุกกิจ โสทัต กศ.บ., (เอกเคมี โทคณิต), M.Ed.,Ph.D. (Educ.Admin)

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ๒. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะสงฆ์ต่อการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ และ ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการการศึกษา พระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ เขตบางคอแหลม เขตยานนาวาและเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและพระภิกษุจำนวน ๒๐๑ รูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบหาค่า t-test และ F-test (One-way ANOVA Analysis of Variance) ใช้ทดสอบผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มากกว่าสอง กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

๑. บทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๓ เมื่อพิจารณาเน้นรายด้าน พบว่า ด้านแผนงาน มีแผนงานในการใช้งบประมาณแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ๓.๓๐ ด้านบุคคลมีการส่งเสริมความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่ดีแก่บุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๘ ด้านงบประมาณ มีการตั้งคณะกรรมการบริหารการเงิน เมื่อพิจารณารายรับรายจ่ายของโรงเรียนอยู่ ค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ๓.๔๖ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน หลักสูตรมีสาระเน้นพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดและแก้ปัญหาเป็น มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ๓.๖๕ ด้านสื่อการเรียนการสอนมีการสำรวจ ความต้องการ การใช้งานก่อนจะมีการซื้อวัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอนทุกครั้งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๒

๒. การเปรียบเทียบบทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร จำแนกตาม อายุ พรรษา วุฒิการศึกษา สายสามัญ วุฒิการศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม และตำแหน่งหน้าที่

๓. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการ การศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

๓.๑ ด้านแผนงานควรมีแผนพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาพระปริยัติธรรมให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสำนักเรียน และควรมีแผนจัดสรรงบประมาณของแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน

๓.๒ ด้านบุคลากร ควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านบริหารจัดการศึกษา ทั้งระดับผู้บริหาร ระดับปฏิบัติการ

๓.๓ ด้านงบประมาณ ควรจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมให้เพียงพอทุกๆด้าน

๓.๔ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาหลักสูตรพระปริยัติธรรมให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๓.๕ ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน

Thesis Title : Sangha Order Roles towards Phrapariyattidhamma Education Administration in Bangkholaem District, Yannawa District, and Sathon District, Bangkok.

Researcher : Phrakhrupariyattianukun Thitasilo (Meesuk)

Degree : Master of Arts in (Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Phramaha Somboon Sudhammo, Dr. Pali vll., B.A.,M.A., Ph.D.

: Asst. Prof. Dr. Supakich Sotat. B.A.,M.E.d., Ph.D.

Date of Graduation : March 31,2015

Abstract

The 3 objectives of this research are 1. to study the Sangha Order's roles towards Phrapariyattidhamma Education Administration, 2. to compare the Sangha Order's roles towards Phrapariyattidhamma Education Administration and 3. to study problems, Obstacles and suggestions of Phrapariyattidhamma Education Administration in Bangkholaem District, Yannawa District and Sathon District, Bangkok.

The sampling group used for the research is 203 administrators and monks. The statistics used for analyzing the data is to evaluate percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and One- Way ANOVA Analysis of Variance. The result of comparing the mean of variables of more than two groups with statistical significance at 0.05.

The result of research can be summarized as follows;

1. the Sangha Order's roles towards Phrapariyattidhamma Education Administration in Bangkholaem District, Yannawa District and Sathon District, Bangkok, in whole, are at the medium level, its mean equals 3.32. Being considered as aspects, it is found that **in the aspect of work plan**, the work plan of using the budget for each activity is clear at the highest level with the mean of 3.30, **in the aspect of person**, supporting the personnel with good knowledge, ability and attitude is at the highest level and its mean is 3.50, **in the aspect of budget**, the

financial management committee is appointed for considering the receipts and expenses of school, its mean is at highest level 3.46, **in the aspect of curriculum**, the curriculum is emphasized on developing students to know how to think how to solve the problems, its mean is at the highest 3.65, in the aspect of educational media, there is the survey of requirement, using the educational equipments before purchasing them every time, its mean equals 3.42

2. Comparing the Sangha Order's roles towards Phrapariyattidhamma Education Administration in Bangkholaem District, Yannawa District and Sathon District, Bangkok is divided as age, rains-retreat, general educational qualification, Dhamma study qualification, Pali study qualification and position and duty.

3. The problems, obstacles and suggestions of Phrapariyattidhamma Education Administration in Bangkholaem District, Yannawa District and Sathon District, Bangkok can be summarized as follows;

3.1 In the aspect of work plan, the development plan of educational management in Phrapariyattidhamma study schools should be made clearly for educational management of each school and the plan of allotting the budget for each activity should be made clearly

3.2 In the aspect of personnel, supplying the personnel who possesses the knowledge and ability of educational management should be made for both levels; administrators and acting officers.

3.3 In the aspect of budget, the enough budget for supporting Phrapariyattidhamma study in every aspect should be supplied.

3.4 In the aspect of curriculum, the curriculum of Phrapariyattidhamma should be developed to be modern and in coincidence with coming to Asean Community.

3.5 In the aspect of learning and teaching, the modern educational media and equipments should be supplied according to changing of present society.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย พระมหาสมบุรณ์ สุธมโม,ดร. ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.สุภกิจ โสทัต กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาคอยให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ตลอดมา

เจริญพร ขอบพระคุณ/ขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่าน คือพระมหาสม กลยาโณ, ดร. รองศาสตราจารย์.ดร.วิชชุดา หนูวิไล รองศาสตราจารย์.ดร.อำนาจ เดชชัยศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.เริงชัย หมื่นชนะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินดา ศิริวรรณ ที่มีเมตตาจิตกรุณาเสียสละเวลาที่มีค่าเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเครื่องทั้งทาง ด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ช่วยแนะนำแก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ที่อนุญาตให้แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย ตลอดจนถึงครู และนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในครั้งนี้

เจริญพร ขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสถาบันทางการศึกษาทุกแห่งทั้งทางภาครัฐและเอกชนที่ให้โอกาสศึกษา ค้นคว้าเอกสารข้อมูลวิจัยครั้งนี้

เจริญพร ขอขอบคุณ โยมพ่อ โยมแม่ และพี่น้อง ทุกคน ตลอดถึงเพื่อนนิสิตทุกรูป/คนที่คอยช่วยให้กำลังใจมาโดยตลอด ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณประโยชน์ที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบอุทิศเพื่อบูชาต่อผู้มีพระคุณ มีอุปการคุณทั้งหลาย เพื่อเกิดความสุข ความเจริญ ก้าวหน้าต่อไป

พระครูปริยัตยานุกุล ฐิตสีโล (มีสุข)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
คำอธิบายสัญลักษณ์ย่อ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่จะได้รับ	๖
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์	๗
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	๑๒
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	๑๖
๒.๔ บทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ๕ ด้าน	๑๘
๒.๔.๑ ด้านแผนงาน	๑๘
๒.๔.๒ ด้านบุคลากร	๒๒
๒.๔.๓ ด้านงบประมาณ	๒๓
๒.๔.๔ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน	๒๘
๒.๔.๕ ด้านสื่อการเรียนการสอน	๓๑
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักพุทธธรรม	๓๔
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๘
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๕

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๔๖
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๔๖
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๖
๓.๓ การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	๔๖
๓.๔ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๗
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๘
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๗
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๙
 บทที่ ๔ ผลการวิจัย	 ๕๑
๔.๑ ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ผู้บริหาร พระภิกษุ	๕๒
๔.๒ ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ผู้บริหาร พระภิกษุ ตอบทบทวนของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการ การศึกษา พระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ภาพรวม	๕๕
๔.๓ ตอนที่ ๓ ผลการเปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็น ผู้บริหาร พระภิกษุ ตอบทบทวนของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติ ธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร	๖๑
๔.๔ ตอนที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการการศึกษา พระปริยัติธรรม ของคณะสงฆ์ เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร	๖๔
 บทที่ ๕ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	 ๖๖
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๖๖
๕.๒ การอภิปรายผล	๖๙
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๗๓
 บรรณานุกรม	 ๗๕
ภาคผนวก	๘๑
ภาคผนวก (ก) แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๘๒
ภาคผนวก (ข) รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย	๘๘
ภาคผนวก (ค) หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือวิจัย	๙๐

ภาคผนวก (ง) หนังสือติดต่อหน่วยงานราชการเพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถาม	๙๖
ภาคผนวก (จ) การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC)	๙๙
ภาคผนวก (ฉ) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try out) จำนวน ๓๐ ฉบับ	๑๐๖

ประวัติผู้วิจัย	๑๐๙
-----------------	-----

สารบัญตาราง

ตารางที่

๓.๑	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๖
๔.๑	คำร้อยละและค่ามาตรฐานข้อมูลทั่วไป ผู้บริหาร พระภิกษุ ตามอายุ	๕๒
๔.๒	คำร้อยละและค่ามาตรฐานข้อมูลทั่วไป ผู้บริหาร พระภิกษุ ตามพรรษา	๕๒
๔.๓	คำร้อยละและค่ามาตรฐานข้อมูลทั่วไป ผู้บริหาร พระภิกษุ มีวุฒิการศึกษาสายสามัญ	๕๓
๔.๔	คำร้อยละและค่ามาตรฐานข้อมูลทั่วไป ผู้บริหาร พระภิกษุ มีวุฒิการศึกษาทางธรรม	๕๓
๔.๕	คำร้อยละและค่ามาตรฐานข้อมูลทั่วไป ผู้บริหาร พระภิกษุ มีวุฒิการศึกษาทางภาษาบาลี	๕๔
๔.๖	คำร้อยละและค่ามาตรฐานข้อมูลทั่วไป ผู้บริหาร พระภิกษุ ตามหน้าที่	๕๔
๔.๗	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ผู้บริหาร พระภิกษุ ตอบบทบาทของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ภาพรวม ๕ ด้าน	๕๕
๔.๘	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ผู้บริหาร พระภิกษุ ตอบบทบาทของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ด้านแผนงาน	๕๖
๔.๙	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ผู้บริหาร พระภิกษุ ตอบบทบาทของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ด้านบุคลากร	๕๗
๔.๑๐	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ผู้บริหาร พระภิกษุ ตอบบทบาทของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ด้านงบประมาณ	๕๘
๔.๑๑	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ผู้บริหาร พระภิกษุ ตอบบทบาทของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน	๕๙
๔.๑๒	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ผู้บริหาร พระภิกษุ ตอบบทบาทของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร สื่อการเรียนการสอน	๖๐

- ๔.๑๓ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ผู้บริหาร พระภิกษุ ที่มีต่อบทบาทของ
คณะสงฆ์ในการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขต
ยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ภาพรวม จำแนกตามอายุ
(อายุ ๒๐-๒๕ ปี ๒๖-๓๐ ปี) ๖๑
- ๔.๑๔ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ผู้บริหาร พระภิกษุ ที่มีต่อบทบาทของ
คณะสงฆ์ในการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม
เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ภาพรวม จำแนกตามอายุ
(อายุ ๓๑-๔๐ ปี ๔๑ ปีขึ้นไป) ๖๒
- ๔.๑๕ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ผู้บริหาร พระภิกษุ ที่มีต่อบทบาทของ
คณะสงฆ์ในการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม
เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ภาพรวม จำแนกตามพรรษา ๖๓
- ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางจาก ผู้บริหาร พระภิกษุ ต่อบทบาทของ
คณะสงฆ์ในการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม
เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ๖๔

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

หน้า

๔๕

คำอธิบายสัญลักษณ์ย่อ

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์นี้ อ้างอิงจากพระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยได้กล่าวถึงแหล่งที่มา / เล่ม/ข้อ/และหน้าตามลำดับ เช่น ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๐๕/๑๙๖ หมายถึง ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค พระไตรปิฎกภาษาไทย

พระสูตรต้นตปิฎก

ขุ.ชา.(ไทย) ๒๗/๒๔๑/๑๑๔.
 อง.สตตก. (ไทย) ๒๓/๑๐/๑๘.
 อง.สตตก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๔๓-๑๔๖
 อง.สตตก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๔๓-๑๔๖.
 อง.สตตก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๔๔-๑๔๕.
 อง.สตตก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๔๕
 อง.สตตก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๔๕-๑๔๖.

